

CROSCENA

KROŚNIĘNSKA SCENA KULTURY

RCKP KROSNO Nr **113** lipiec - sierpień 2013

KROŚNIEŃSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Dziewiętnastowieczna ikonografia kościoła farnego w Krośnie - wykład Tadeusza Łopatkiewicza

Tadeusz Łopatkiewicz swoje wystąpienie rozpoczął od stwierdzenia, że jedynie XIX wiek dostarczył nam wartościowych historycznie rysunków, planów, fotografii i dzieł malarskich, które przedstawiają zarówno wnętrze kościoła farnego, jak i jego bryłę zewnętrzną, wraz z dzwonnica.

Wśród dziewiętnastowiecznych widoków fary krośnieńskiej, za najstarszy uważa się dzisiaj chromolitografię Józefa Zahradniczka, sporządzoną według rysunku Rudolfa Alta, wydrukowaną przez Alojzego Leykuma w Wiedniu, w latach czterdziestych XIX wieku. Grafika ta przedstawia panoramę Krosna od strony południowo-zachodniej. Bryła kościoła farnego, wraz z dzwonnica i budynkiem dawnej mansjonarii, stanowi, obok kamienic rynkowych, kolegium jezuickiego i istniejącej jeszcze wówczas franciszkańskiej dzwonnicy, istotny element zabudowy miejskiego wzgórza.

Podczas wykładu T. Łopatkiewicz przedstawił również inne zabytki ikonograficzne. Wspomniał o dziele Żegoty Paulęgo „Starożytności galicyjskie”, gdzie w rozdziale poświęconym życiu i działalności Stanisława Tarły, biskupa przemyskiego pochowanego w krośnieńskiej fary, umieszczone zostały dwa barwne rysunki. Pierwszy przedstawia fragment zaginionego, najprawdopodobniej w drugiej połowie XIX w., epitafium biskupa, drugi - bardzo wiernie odtwarza kamienną płytę grobową Tarły. Omówił również austriacką mapę katastralną, wykonaną dla Krosna w 1851 roku, która stanowi

dziś cenne źródło informacji topograficznych i precyzyjnie lokalizuje zabytkowy kościół farny wśród pozostałej zabudowy miejskiej - murowanej i drewnianej. Przedstawił też dwa rysunki ilustrujące, charakterystyczną dziś dla miasta wieżę farną: pierwszy - sporządzony przez architekta Jana Sas Zubrzyckiego, na podstawie fotografii z 1860, drugi - wykonany przez Władysława Maślakiewicza w 1890 roku.

Tadeusz Łopatkiewicz mówił również o projektach Tadeusza Stryjeńskiego, architekta i konserwatora, który końcem XIX w. przystąpił do prac restauracyjnych nie tylko w krośnieńskiej fary, ale także w kościele franciszkanów i w drewnianym kościele św. Wojciecha. T. Stryjeński przeprowadził regotyzację restaurowanych świątyń. Cennym źródłem wiedzy o architektonicznym kształcie kościoła Świętej Trójcy, przed zmianami wprowadzonymi przez Stryjeńskiego, są rysunki Wiktora Sikorskiego (1863-1926), budowniczego krośnieńskiego.

Podkreślił też zasługi Stanisława Tomkowicza, konserwatora zabytków, historyka sztuki, w badanie oraz inwentaryzowanie kościoła Świętej Trójcy w Krośnie. Tomkowicz wielokrotnie odwiedzał krośnieńską farę, sporządzał szkice, na których utrwał planowanie wnętrza kościelnych, umiejscowienie wszystkich nagrobków, epitafiów oraz zabytków kommemoratywnych w nawie i kaplicach. Wykonywał też fotografie zabytków we wnętrzu kościoła. Rysunki

krośnieńskiej fary sporządzali uczniowie krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych - m.in. Władysław Maślakiewicz i Stefan Matejko - podczas wycieczki naukowo-artystycznej, zorganizowanej w 1890 r. przez prof. Władysława Łuszczkiewicza. Kościół Świętej Trójcy był tematem prac krośnieńskich malarzy: Aleksandra Konstantego Gryglewskiego (np. olejny obraz „Kaplica śś. Piotra i Pawła w farze krośnieńskiej”) i Seweryna Bieszczada (akwarele, które prezentują Krosno i koś-

ciół fary w widoku od północnego i południowego zachodu oraz od południa). Artykuł Tadeusza Łopatkiewicza pod takim samym tytułem jak wykład zamieszczony został w zbiorze pod redakcją Piotra Łopatkiewicza „Kościół parafialny Świętej Trójcy w Krośnie w panoramie dziejów miasta” (materiały z konferencji naukowej zorganizowanej w 500. rocznicę konsekracji świątyni w 2012 roku).

Joanna Łach

„1/1 MISTRZ I UCZEŃ”.

Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę” oraz Fundacja LOTTO Milion Marzeń zapraszają do udziału w programie „1/1 Mistrz i Uczeń”. Do udziału w programie organizatorzy zapraszają wszystkich młodych twórców i animatorów kultury w wieku 18-35 lat, którzy mają pomysł na działanie społeczno-kulturalne w dziedzinach: fotografia dokumentalna, film dokumentalny, design społeczny, projekty interdyscyplinarne, animacja kultury. Uczestnicy projektu

będą mieli szansę pracować nad swoim dziełem pod opieką mistrzów: uznanych artystów i animatorów. Każdy z wybranych uczestników uzyska grant na rozwinięcie i zrealizowanie swojego pomysłu oraz otrzyma wsparcie trenerów. Szczegółowe informacje o warunkach udziału są dostępne na stronie internetowej programu www.lna1.e.org.pl. Rekrutacja potrwa **do 15 sierpnia 2013**, warsztaty i prace nad autorskimi projektami do lutego 2014.